Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 9ης Ιουνίου 2016*

«Αίτηση αναιρέσεως — Συμπράξεις — Άρθρο 81 ΕΚ — Ισπανική αγορά της πίσσας οδοποιίας — Κατανομή της αγοράς και συντονισμός των τιμών — Υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Αναίρεση επί των δικαστικών εξόδων»

Στην υπόθεση C-616/13P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2013,

Productos Asfálticos (PROAS) SA, με έδρα τη Μαδρίτη (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από την C. Fernández Vicién, abogada,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους C. Urraca Caviedes και F. Castillo de la Torre, επικουρούμενους από τον A. J. Rivas,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο του τέταρτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πέμπτου τμήματος, D. Šváby (εισηγητή), A. Rosas και C. Vajda, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Productos Asfálticos (PROAS) SA ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, PROAS κατά Επιτροπής (T-495/07, EU:T:2014:452, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την από 3 Οκτωβρίου 2007 προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2007) 4441 τελικό της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 ΕΚ (υπόθεση COMP/38.710 — Πίσσα (Ισπανία)] (στο εξής: επίμαχη απόφαση), καθόσον την αφορά, καθώς και, επικουρικώς, τη μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003

2 Το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [81 και 82 ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), ορίζει ότι «[τ]ο Δικαστήριο αποφαίνεται με πλήρη δικαιοδοσία επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή έχει επιβάλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή, δυνάμενο όθεν να καταργήσει, να μειώσει ή να αυξήσει το πρόστιμο ή τη χρηματική ποινή που έχει επιβληθεί».

Οι κατευθυντήριες γραμμές του 1998

3 Οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του [άρθρου 65, παράγραφος 5, ΕΚΑΧ] (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 1998) ορίζουν στο σημείο 1, Α, το οποίο αφορά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, τα εξής:

«Α. Σοβαρότητα

Για να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας της ίδιας της παράβασης, ο πραγματικός της αντίκτυπος επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς και η έκταση της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς.

Με τον τρόπο αυτό οι παραβάσεις ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες και καθιερώνεται η διάκριση μεταξύ ελαφρών παραβάσεων, σοβαρών παραβάσεων και πολύ σοβαρών παραβάσεων.

[…]

— Πολύ σοβαρές παραβάσεις:

Πολύ σοβαρές παραβάσεις είναι, ιδίως, οι οριζόντιοι περιορισμοί, όπως οι “συνασπισμο[ί] επιχειρήσεων με σκοπό τον έλεγχο των τιμών” ή τον επιμερισμό των αγορών βάσει ποσοστώσεων.

Προβλεπόμενο ποσό: άνω των 20 εκατομμυρίων [ευρώ]

[…]».

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίμαχη απόφαση

4 Το ιστορικό της διαφοράς παρατέθηκε στις σκέψεις 1 έως 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

5 Το προϊόν το οποίο αφορά η παράβαση είναι η πίσσα διεισδύσεως, ήτοι πίσσα η οποία δεν έχει υποστεί καμία μεταποίηση και χρησιμοποιείται για την κατασκευή και τη συντήρηση των οδών.

6 Στην ισπανική αγορά της πίσσας αναπτύσσουν δραστηριότητα, αφενός, τρεις παραγωγοί, ήτοι οι όμιλοι Repsol, CEPSA-PROAS και BP, και, αφετέρου, εισαγωγείς, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι όμιλοι Nynäs και Petrogal.

7 Ο όμιλος CEPSA-PROAS είναι διεθνής όμιλος εταιριών στον τομέα της ενέργειας, εισηγμένος στο χρηματιστήριο και δραστηριοποιούμενος σε διάφορες χώρες. Η PROAS, θυγατρική κατά 100 % της Compañía Española de Petróleos (CEPSA) SA από την 1η Μαρτίου 1991, διαθέτει στο εμπόριο πίσσα διεισδύσεως, την οποία παράγει η ίδια, καθώς και άλλα προϊόντα πίσσας.

8 Κατόπιν αιτήσεως περί μη επιβολής προστίμου, η οποία υποβλήθηκε στις 20 Ιουνίου 2002 από μία από τις εταιρίες του ομίλου BP κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση του 2002 για τη συνεργασία), πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι την 1η και τη 2α Οκτωβρίου 2002 στους ομίλους CEPSA-PROAS, BP, Nynäs και Petrogal.

9 Στις 6 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή απέστειλε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις μια πρώτη σειρά αιτημάτων παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 και 82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25).

10 Με τηλεομοιοτυπίες της 31ης Μαρτίου 2004 και της 5ης Απριλίου 2004, αντιστοίχως, εταιρίες του ομίλου Repsol καθώς και η PROAS υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση βάσει της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, συνοδευόμενη από εταιρική δήλωση.

11 Αφού απηύθυνε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις άλλες τέσσερις αιτήσεις παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή κίνησε επισήμως διαδικασία και κοινοποίησε, από τις 24 έως τις 28 Αυγούστου 2006, ανακοίνωση αιτιάσεων στις οικείες εταιρίες των ομίλων BP, Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs και Petrogal.

12 Στις 3 Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση στην οποία διαπίστωσε ότι οι δεκατρείς εταιρίες που ήταν αποδέκτριες της εν λόγω αποφάσεως είχαν μετάσχει σε σύνολο συμφωνιών κατανομής της αγοράς και συντονισμού των τιμών της πίσσας διεισδύσεως οδοποιίας στην Ισπανία (εξαιρουμένων των Καναρίων Νήσων).

13 Η Επιτροπή έκρινε ότι αμφότεροι οι διαπιστωθέντες περιορισμοί του ανταγωνισμού, δηλαδή οι οριζόντιες συμφωνίες κατανομής της αγοράς και ο συντονισμός των τιμών, υπάγονταν, ως εκ της φύσεώς τους, στις σοβαρότερες μορφές παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, οι οποίες μπορούν να δικαιολογήσουν, σύμφωνα με τη νομολογία, τον χαρακτηρισμό των παραβάσεων ως «πολύ σοβαρών».

14 Η Επιτροπή καθόρισε το «αρχικό ποσό» των προς επιβολή προστίμων σε 40 000 000 ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της παραβάσεως, την αξία της οικείας αγοράς που υπολογιζόταν σε 286 400 000 ευρώ το 2001, τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως, καθώς και το γεγονός ότι η παράβαση αφορούσε αποκλειστικώς τις πωλήσεις πίσσας εντός ενός μόνον κράτους μέλους.

15 Στη συνέχεια, η Επιτροπή κατέταξε τις αποδέκτριες της επίμαχης αποφάσεως εταιρίες σε διάφορες κατηγορίες οι οποίες προσδιορίσθηκαν με γνώμονα τη σχετική σπουδαιότητά τους στην οικεία αγορά, προς τον σκοπό διαφοροποιημένης μεταχειρίσεώς τους, ούτως ώστε να ληφθεί υπόψη η πραγματική οικονομική τους ικανότητα να βλάψουν σοβαρά τον ανταγωνισμό.

16 Ο όμιλος των εταιριών Repsol και PROAS, των οποίων τα μερίδια στην οικεία αγορά ανέρχονταν, αντιστοίχως, σε 34,04 % και σε 31,67 % κατά την οικονομική χρήση 2001, κατετάγη στην πρώτη κατηγορία, ο όμιλος BP, με μερίδιο αγοράς 15,19 %, στη δεύτερη κατηγορία και οι όμιλοι Nynäs και Petrogal, των οποίων τα μερίδια αγοράς κυμαίνονταν μεταξύ 4,54 % και 5,24 %, στην τρίτη κατηγορία. Επί της βάσεως αυτής, τα αρχικά ποσά των προς επιβολή προστίμων προσαρμόσθηκαν ως εξής:

— πρώτη κατηγορία, για τον όμιλο Repsol και PROAS: 40 000 000 ευρώ·

— δεύτερη κατηγορία, για τον όμιλο BP: 18 000 000 ευρώ·

— τρίτη κατηγορία, για τους ομίλους Nynäs και Petrogal: 5 500 000 ευρώ.

17 Κατόπιν αυξήσεως του «αρχικού ποσού» των προστίμων με βάση τη διάρκεια της παραβάσεως, ήτοι διάστημα έντεκα ετών και επτά μηνών όσον αφορά την PROAS (από την 1η Μαρτίου 1991 έως την 1η Οκτωβρίου 2002), η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το προς επιβολή πρόστιμο έπρεπε να αυξηθεί κατά 30 % λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, καθόσον η επιχείρηση αυτή είχε «ηγετικό ρόλο» στην επίμαχη σύμπραξη.

18 Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι, κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως του 2002 για τη συνεργασία, η PROAS είχε δικαίωμα σε μείωση κατά 25 % του ποσού του προστίμου το οποίο θα έπρεπε κανονικά να της επιβληθεί.

19 Βάσει των στοιχείων αυτών, επιβλήθηκε στη CEPSA και την PROAS πρόστιμο ύψους 83 850 000 ευρώ, για την καταβολή του οποίου ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 20 Δεκεμβρίου 2007, η αναιρεσείουσα ζήτησε την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως, καθόσον την αφορούσε, και, επικουρικώς, τη μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε. Επιπλέον, ζήτησε να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

21 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προέβαλε οκτώ λόγους ακυρώσεως.

22 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε όλους τους λόγους ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, την προσφυγή στο σύνολό της.

23 Ασκώντας αντίθετη προσφυγή, η Επιτροπή ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να αυξήσει, κατ' άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην PROAS, αίτημα που το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε.

Αιτήματα των διαδίκων

24 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η PROAS ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς, χωρίς να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση ή, επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε,

— επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των διαδικασιών.

25 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

26 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως.

27 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, ο οποίος περιλαμβάνει τέσσερα σκέλη, αφορά παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος πρέπει να εξετασθεί πρώτος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένως το σημείο 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως αφορά παραβίαση της αρχής της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας. Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως αφορά παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση διαφοράς.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά εσφαλμένη ερμηνεία του σημείου 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998

Επιχειρήματα των διαδίκων

28 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος βάλλει κατά των σκέψεων 129 έως 135, 140 έως 143, 149 καθώς και 439 έως 442 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραβίασε τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της ίσης μεταχειρίσεως καθώς και ότι προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνάς της, καθόσον ερμήνευσε εσφαλμένως το σημείο 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

29 Πρώτον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, συμφώνως προς το γράμμα του σημείου αυτού και τους σκοπούς της πολιτικής ανταγωνισμού, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξακριβώσει αν η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη, προκειμένου να καθορίσει το βασικό ποσό του προστίμου, τον αντίκτυπο της επίμαχης παραβάσεως επί της αγοράς, δεδομένου ότι ο αντίκτυπος ήταν εν προκειμένω «μετρήσιμος».

30 Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή ορθώς χαρακτήρισε την επίμαχη παράβαση ως «πολύ σοβαρή παράβαση» κατά την έννοια του προαναφερθέντος σημείου και όρισε το βασικό ποσό του προστίμου στο διπλάσιο του ελάχιστου προβλεπόμενου για τέτοιου είδους παραβάσεις ποσού, χωρίς να αξιολογήσει τον αντίκτυπο αυτής.

31 Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι, αποφαινόμενο κατά τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο παραγνώρισε επίσης τον δεσμευτικό χαρακτήρα που έχουν για την Επιτροπή οι κατευθυντήριες γραμμές της, της επέτρεψε να αποκλίνει από την προγενέστερη πρακτική της και παρέβη το άρθρο 47 του Χάρτη, μετατρέποντας το τεκμήριο κατά το οποίο οι συμπράξεις είναι πολύ σοβαρές παραβάσεις «λόγω της φύσεώς τους και μόνον» σε αμάχητο τεκμήριο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

32 Με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή μπορούσε να χαρακτηρίσει την επίμαχη παράβαση ως «πολύ σοβαρή», κατά την έννοια του σημείου 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998, λόγω αυτής καθαυτήν της φύσεως της συγκεκριμένης παραβάσεως.

33 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, από τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 προκύπτει ότι οι οριζόντιες συμπράξεις με αντικείμενο τον καθορισμό των τιμών ή την κατανομή των αγορών μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πολύ σοβαρές παραβάσεις λόγω της φύσεώς τους και μόνον, χωρίς να υποχρεούται η Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη συγκεκριμένων επιπτώσεων της παραβάσεως στην αγορά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, C-534/07 P, EU:C:2009:505, σκέψη 75· της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, Erste Group Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-125/07 P, C-133/07 P και C-137/07 P, EU:C:2009:576, σκέψη 103, καθώς και της 8ης Μαΐου 213, Eni κατά Επιτροπής, C-508/11 P, EU:C:2013:289, σκέψη 97).

34 Επομένως, ορθώς και χωρίς να παραβιάσει τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της ίσης μεταχειρίσεως, να προσβάλει τα δικαιώματα άμυνας της αναιρεσείουσας ή ακόμη να παραβεί το άρθρο 47 του Χάρτη, αφού υπενθύμισε, στη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επίμαχη παράβαση είχε προσλάβει τη μορφή οριζόντιων συμφωνιών κατανομής της αγοράς και συντονισμού των τιμών και, εν συνεχεία, στη σκέψη 133 της αποφάσεως αυτής, τη νομολογία που παρατέθηκε κατ' ουσίαν στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας κατά την οποία η Επιτροπή δεν μπορούσε να χαρακτηρίσει την επίμαχη παράβαση ως «πολύ σοβαρή παράβαση», κατά την έννοια του σημείου 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998, χωρίς να αξιολογήσει τον αντίκτυπό της επί της αγοράς.

35 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη, του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003

Επί του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, τα οποία αφορούν αντιστοίχως παραμόρφωση των επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας και προσβολή του δικαιώματός της σε αποτελεσματική δικαστική προστασία

– Επιχειρήματα των διαδίκων

36 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 125, 127 και 140 έως 142 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραμόρφωσε τα επιχειρήματά της. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε απλώς και μόνον τον χαρακτηρισμό της επίμαχης παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής», χωρίς να αμφισβητήσει αυτοτελώς το βασικό ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα είχε επικαλεσθεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ισπανικής αγοράς ως ελαφρυντικές περιστάσεις, και όχι ως παράγοντες που καταδείκνυαν την ήσσονα σοβαρότητα της επίμαχης παραβάσεως.

37 Αποφαινόμενο κατά τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο ουδέποτε της παρέσχε τη δυνατότητα να αμφισβητήσει το βασικό ποσό των 40 000 000 ευρώ, το οποίο όρισε η Επιτροπή με την επίμαχη απόφαση, καθιστώντας κατά τον τρόπο αυτό αδύνατη την άμυνά της.

38 Συναφώς, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται επιπλέον, στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά τις σκέψεις 129 έως 143, 149 έως 160 και 439 έως 446 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την «υποχρέωσή του να ασκήσει έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας της επίμαχης αποφάσεως συμφώνως προς τα άρθρα 261 ΣΛΕΕ και 31 του κανονισμού 1/2003», στον βαθμό που δεν ανέλυσε αυτοτελώς τα επιχειρήματά της όσον αφορά τη βαρύτητα της παραβάσεως και απλώς δέχτηκε τις περιεχόμενες στην επίμαχη απόφαση εκτιμήσεις της Επιτροπής καθώς και τον τρόπο κατά τον οποίο το εν λόγω θεσμικό όργανο ερμηνεύει τις κατευθυντήριες γραμμές που το ίδιο έχει χαράξει.

39 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, παρά το γεγονός ότι προσήψε στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή της ως προς το ζήτημα αυτό, το Γενικό Δικαστήριο επανέλαβε απλώς τις κρίσεις που περιέχονται στην επίμαχη απόφαση όσον αφορά τη βαρύτητα και τη γεωγραφική έκταση της παραβάσεως. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αντελήφθη το μέγεθος των πιέσεων που η Ισπανική Κυβέρνηση άσκησε εν προκειμένω, ιδίως κρίνοντας, στη σκέψη 138 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι πρόκειται περί απλής επιδοκιμασίας ή ανοχής μιας παραβάσεως εκ μέρους των εθνικών αρχών. Η αναιρεσείουσα διατείνεται επιπλέον ότι το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει απλώς στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 όσον αφορά τον πραγματικό αντίκτυπο της επίμαχης συμπράξεως επί της αγοράς και ότι η αιτιολογία του όσον αφορά την προσαρμογή του βασικού ποσού του προστίμου είναι αλυσιτελής.

40 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν «τροποποίησε την [επίμαχη] απόφαση κατά τον έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας τον οποίο οφείλει να ασκεί».

41 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμα.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

42 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο πρέπει να εξετασθεί πρώτο, υπενθυμίζεται, προκαταρκτικώς, ότι το σύστημα δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής που αφορούν τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ συνίσταται στον κατ' άρθρο 263 ΣΛΕΕ έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων, ο οποίος είναι δυνατό να συμπληρωθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και κατόπιν αιτήματος των προσφευγόντων, από την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας όσον αφορά τις κυρώσεις που επιβάλλονται στον τομέα αυτόν από την Επιτροπή (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 71).

43 Συναφώς, όπως έχει διευκρινίσει επανειλημμένως το Δικαστήριο, η έκταση του ελέγχου νομιμότητας τον οποίο προβλέπει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ καλύπτει όλα τα στοιχεία των αποφάσεων της Επιτροπής οι οποίες αφορούν τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ, τον εμπεριστατωμένο έλεγχο των οποίων διασφαλίζει το Γενικό Δικαστήριο, τόσο από νομικής όσο και από πραγματικής απόψεως, υπό το πρίσμα των λόγων που προβάλλουν οι προσφεύγοντες και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που αυτοί υποβάλλουν στην κρίση του, είτε τα στοιχεία αυτά είναι προγενέστερα είτε μεταγενέστερα της εκδοθείσας αποφάσεως, είτε αυτά είχαν προσκομισθεί προηγουμένως στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας είτε, για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της προσφυγής της οποίας έχει επιληφθεί το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι ουσιώδη για τον έλεγχο της νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 72).

44 Αντιθέτως, η έκταση της εν λόγω πλήρους δικαιοδοσίας του Γενικού Δικαστηρίου περιορίζεται αυστηρώς, αντιθέτως προς τον έλεγχο νομιμότητας που προβλέπει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, στον καθορισμό του ποσού του προστίμου (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2016, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 76).

45 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως της αναιρεσείουσας, που αφορά την παράβαση του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003, έχει την έννοια ότι αφορά το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας όσον αφορά το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε με την επίμαχη απόφαση.

46 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε, στις σκέψεις 129 έως 164 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, λεπτομερώς τις παραμέτρους βάσει των οποίων αξιολόγησε τη σοβαρότητα της επίμαχης παραβάσεως την οποία διαπίστωσε η Επιτροπή στην επίμαχη απόφαση.

47 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, καταρχάς, ότι η Επιτροπή ορθώς χαρακτήρισε την επίμαχη παράβαση «πολύ σοβαρή παράβαση» κατά την έννοια του σημείου 1, Α, των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

48 Δεύτερον, έκρινε ότι, εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ορθώς όρισε σε 40 000 000 ευρώ το βασικό ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην PROAS, χωρίς να οφείλει να λάβει υπόψη τον πραγματικό αντίκτυπο της συμπράξεως επί της οικείας αγοράς. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε αποδείξει ότι η εν λόγω αγορά δεν ήταν εθνικών διαστάσεων. Επιπλέον, έλαβε υπόψη τη συνολική αξία της ισπανικής αγοράς πίσσας διεισδύσεως κατά τη διάρκεια του 2001 καθώς και τα μερίδια της αγοράς που κατέχει η PROAS στην αγορά αυτή, τα οποία ανέρχονταν σε 31,67 %.

49 Τέλος, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη, στη σκέψη 158 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, «ακόμη και αν υποτεθεί ότι έχει αποδειχθεί η απουσία πραγματικού αντικτύπου της συμπράξεως επί της οικείας αγοράς, τούτο δεν μπορεί να οδηγήσει το Γενικό Δικαστήριο στην τροποποίηση του ποσού του προστίμου».

50 Η αιτιολογία που περιλαμβάνεται στις σκέψεις 439 έως 446 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορεί επίσης να αμφισβητηθεί για τον λόγο ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν άσκησε έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο απάντησε εμπεριστατωμένως στις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας αφού εξέτασε ειδικώς καθεμία από αυτές. Το ίδιο ισχύει και για τις αιτιάσεις που αφορούν, πρώτον, έλλειψη αιτιολογίας της επίμαχης αποφάσεως όσον αφορά την απουσία πραγματικού αντίκτυπου της επίμαχης συμπράξεως επί της αγοράς, δεύτερον, τη σύγχυση των εμπλεκόμενων στην παράβαση όσον αφορά τη νομιμότητα των συμφωνιών, την οποία προκάλεσε η παρεμβατικότητα της Ισπανικής Κυβερνήσεως, και, τρίτον, την αξιολόγηση του βάρους του καθενός από τους μετέχοντες στην παράβαση επί τη βάσει του κύκλου εργασιών τους όσον αφορά την πίσσα διεισδύσεως.

51 Επιπλέον, το γεγονός και μόνον ότι το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε, στις σκέψεις 157, 158 και 449 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και στο πλαίσιο ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του όσον αφορά το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην PROAS, διάφορα στοιχεία της περιεχόμενης στην επίμαχη απόφαση εκτιμήσεως της Επιτροπής των οποίων η νομιμότητα είχε προηγουμένως διαπιστωθεί δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί παράλειψη ασκήσεως από αυτό του ελέγχου πλήρους δικαιοδοσίας του (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 8ης Μαΐου 2013, Eni κατά Επιτροπής, C-508/11 P, EU:C:2013:289, σκέψη 99).

52 Εξάλλου, στον βαθμό που η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την αξιολόγηση από το Γενικό Δικαστήριο των αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τις ασκούμενες από την Ισπανική Κυβέρνηση πιέσεις και, ειδικότερα, το γεγονός ότι θεωρήθηκαν απλή επιδοκιμασία ή ανοχή της παραβάσεως εκ μέρους των εθνικών αρχών, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των σχετικών

πραγματικών περιστατικών και, καταρχήν, να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν υποβληθεί ενώπιόν του. Εφόσον η προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και το βάρος αποδείξεως, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα στοιχεία τα οποία του έχουν υποβληθεί. Επομένως η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου των στοιχείων αυτών (απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2016, Toshiba Corporation κατά Επιτροπής, C-373/14 P, EU:C:2016:26, σκέψη 40).

53 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτο και εν μέρει αβάσιμο.

54 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, σχετικά με παραμόρφωση των προβληθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου λόγων, το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε απλώς τον χαρακτηρισμό της επίμαχης παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής παραβάσεως», χωρίς να αμφισβητήσει αυτοτελώς το βασικό ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε, είναι αλυσιτελές. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο σε καμία περίπτωση δεν εξέτασε απλώς τον χαρακτηρισμό της επίμαχης παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής παραβάσεως», αλλά επιπλέον έλεγξε τον τρόπο καθορισμού του βασικού ποσού.

55 Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα είχε επικαλεσθεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ισπανικής αγοράς εν είδει ελαφρυντικών περιστάσεων και όχι ως παράγοντες που καταδείκνυαν την ήσσονα σοβαρότητα της επίμαχης παραβάσεως. Ειδικότερα, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ισπανικής αγοράς στο πλαίσιο αξιολογήσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων, δεν είναι δυνατό, σε καμία περίπτωση, να του προσάπτεται ότι δεν τα εξέτασε στο πλαίσιο αξιολογήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως (βλ. απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, Solvay Solexis κατά Επιτροπής, C-449/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:802, σκέψεις 78 και 79).

56 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

57 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως κρίνοντας, στις σκέψεις 161 έως 164 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή μπορούσε να αποκλίνει από την προγενέστερη πρακτική της κατά τη λήψη αποφάσεων στον τομέα του ανταγωνισμού, όπως αυτή προκύπτει, ιδίως, από την απόφαση C(2006) 4090 τελικό της Επιτροπής, της 13ης Σεπτεμβρίου 2006, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [81 ΕΚ] [υπόθεση COMP/F/38.456 – Πίσσα (Κάτω Χώρες)].

58 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί, όπως έπραξε και το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 161 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά πάγια νομολογία, η προγενέστερη πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής δεν επέχει θέση νομικού πλαισίου που διέπει την επιβολή προστίμων στο δίκαιο του ανταγωνισμού (απόφαση της 23ης Απριλίου 2015, LG Display και LG Display Taiwan κατά Επιτροπής, C-227/14 P, EU:C:2015:258, σκέψη 67 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

59 Επομένως, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του τέταρτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά την παράλειψη πραγματικής αναλύσεως από το Γενικό Δικαστήριο του ειδικού βάρους της PROAS στην επίμαχη παράβαση και την άρνησή του να διατάξει τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας που ζήτησε η αναιρεσείουσα

– Επιχειρήματα των διαδίκων

60 Με το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά τις σκέψεις 209 και 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι υπέπεσε σε πλάνη, διότι δεν εξέτασε, κρίνοντας ότι επρόκειτο περί νέου ισχυρισμού, το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι η μέθοδος υπολογισμού των πωλήσεων που χρησιμοποίησε η Επιτροπή μπορούσε να αυξήσει τεχνητώς το βάρος της στη σύμπραξη, καθόσον η Επιτροπή απέκλεισε από τις ενδοομιλικές πωλήσεις τους λοιπούς μετέχοντες στη σύμπραξη και προϊόντα άλλα πλην της πίσσας διεισδύσεως.

61 Αφετέρου, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον απέρριψε το αίτημά της για λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας προκειμένου να υποχρεωθεί η Επιτροπή να προσκομίσει έγγραφα βάσει των οποίων η αναιρεσείουσα θα ήταν σε θέση να αποδείξει ότι η Επιτροπή προσδιόρισε εσφαλμένως το ειδικό βάρος της PROAS στο επίμαχο καρτέλ. Με τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο κατέστησε αδύνατο για την αναιρεσείουσα να προβάλει λυσιτελώς την επιχειρηματολογία της.

62 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το συγκεκριμένο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

63 Όσον αφορά την αιτίαση της αναιρεσείουσας περί παραλείψεως του Γενικού Δικαστηρίου να αναλύσει το ειδικό βάρος της PROAS στην επίμαχη παράβαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτίαση αυτή βασίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

64 Ειδικότερα, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε κατά τρόπο τεκμηριωμένο την ως άνω αιτίαση. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στις σκέψεις 204 έως 208 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή δεν μπορούσε να λάβει υπόψη, για την οικονομική χρήση που αποτέλεσε σημείο αναφοράς για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, τις πωλήσεις του ομίλου Repsol στην Composán Distribución SA και, συμπληρωματικώς, επισήμανε, στις σκέψεις 211 έως 215 της εν λόγω αποφάσεως, το γεγονός ότι η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε επιχειρήματα σχετικά με τις λοιπές εταιρίες που ανήκουν στον εν λόγω όμιλο.

65 Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε κακώς, στη σκέψη 209 της ίδιας αποφάσεως, ότι η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε συναφώς η αναιρεσείουσα ήταν νέα, διατύπωσε πάντως, στο πλαίσιο της κυριαρχικής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, και επαρκώς κατά νόμον, τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η Επιτροπή δεν είχε παραβιάσει, κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα, τις αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.

66 Όσον αφορά την απόρριψη από το Γενικό Δικαστήριο του αιτήματος της αναιρεσείουσας για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, το Γενικό Δικαστήριο είναι καταρχήν το μόνο αρμόδιο να κρίνει αν παρίσταται ανάγκη να συμπληρώσει τα πληροφοριακά στοιχεία που διαθέτει σε υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, Viega κατά Επιτροπής, C-76/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:163, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

67 Λαμβανομένης υπόψη της επαρκούς αιτιολογίας που παρέσχε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 204 έως 208 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προς θεμελίωση του μη λυσιτελούς χαρακτήρα των εγγράφων που αφορούν τις πωλήσεις του ομίλου Repsol στην Composán Distribución SA, τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας όσον αφορά τον ενδεχόμενο λυσιτελή χαρακτήρα των εγγράφων αυτών για την άμυνά της δεν αρκούν προκειμένου να αποδείξουν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν σε θέση να αποφανθεί με πλήρη επίγνωση. Επομένως, δεν μπορεί να συναχθεί από τα επιχειρήματα αυτά τυχόν υποχρέωση του Γενικού Δικαστηρίου να διατάξει μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή διεξαγωγής αποδείξεων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Μαρτίου 2015, Dole Food και Dole Fresh Fruit Europe κατά Επιτροπής, C-286/13 P, EU:C:2015:184, σκέψη 59).

68 Ως εκ τούτου, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, όπως επίσης και το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως στο σύνολό του.

69 Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

70 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τις σκέψεις 372 έως 400 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι έκρινε ότι η διοικητική διαδικασία που διεξήγαγε η Επιτροπή, η οποία διήρκεσε περίπου πέντε έτη και τέσσερις μήνες, διεξήχθη εντός εύλογης προθεσμίας και ότι, κατά συνέπεια, η αρχή της χρηστής διοικήσεως δεν παραβιάσθηκε. Συναφώς, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της εν λόγω διαδικασίας δεν μπορεί να αξιολογηθεί με γνώμονα την τήρηση από την Επιτροπή της προθεσμίας παραγραφής την οποία προβλέπει ο κανονισμός 1/2003. Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται επίσης ότι η υπερβολικά μεγάλη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας οδήγησε στην επιβολή προστίμου υψηλότερου από αυτό που θα είχε επιβληθεί αν η διαδικασία είχε περατωθεί εντός εύλογης προθεσμίας, λαμβανομένης υπόψη της προοδευτικής υιοθετήσεως αυστηρότερης πολιτικής εκ μέρους της Επιτροπής στον τομέα των προστίμων λόγω παραβιάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού.

71 Αφετέρου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο την υπερβολική διάρκεια της ένδικης διαδικασίας —ήτοι πέντε έτη και εννέα μήνες—, η οποία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από καμία εξαιρετική περίσταση.

72 Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η συνολική διάρκεια της διοικητικής και της ένδικης διαδικασίας υπερβαίνει τα ένδεκα έτη, στα οποία πρέπει να προστεθεί η διάρκεια της εκδικάσεως της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αντλήσει απευθείας τις συνέπειες της παραβιάσεως των αρχών της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας και της χρηστής διοικήσεως, ήτοι να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να εκδικάσει τη διαφορά, ακυρώνοντας την επίμαχη απόφαση ή, επικουρικώς, να μειώσει το ύψος του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου, χωρίς αυτή να υποχρεωθεί να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

73 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση της εύλογης προθεσμίας στο πλαίσιο τόσο της διοικητικής όσο και της ένδικης διαδικασίας, η αναιρεσείουσα οφείλει να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η διάρκεια των διαδικασιών ενώπιον της Επιτροπής και του Γενικού Δικαστηρίου, μεμονωμένως ή συνολικώς θεωρούμενη, ήταν υπερβολική λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

74 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, με το οποίο η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η διοικητική διαδικασία διεξήχθη εντός εύλογου χρόνου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, μολονότι η παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση αποφάσεως που ελήφθη μετά το πέρας διοικητικής διαδικασίας κατά το άρθρο 101 ΣΛΕΕ ή 102 ΣΛΕΕ, εφόσον συνεπάγεται επίσης προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, C-105/04 P, EU:C:2006:592, σκέψεις 42 και 43), εντούτοις η παραβίαση από την Επιτροπή της εύλογης προθεσμίας τέτοιου είδους διοικητικής διαδικασίας, ακόμη και αν αποδειχθεί, δεν είναι ικανή να οδηγήσει σε μείωση του ποσού του επιβληθέντος προστίμου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 8ης Μαΐου 2014, Bolloré κατά Επιτροπής, C-414/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:301, σκέψη 109).

75 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, στις σκέψεις 375 έως 377 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε οριστικώς, πράγμα που εξάλλου δεν αμφισβήτησε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, ότι αυτή δεν είχε αποδείξει ότι η άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας εθίγη για λόγους συναρτώμενους προς τη φερόμενη ως υπερβολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

76 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας το αίτημα της προσφεύγουσας να ακυρωθεί η επίμαχη απόφαση λόγω της φερόμενης ως υπερβολικής διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας.

77 Συναφώς, ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι η υπερβολικά μεγάλη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας οδήγησε στην επιβολή υψηλότερου προστίμου σε σχέση με αυτό που θα της είχε επιβληθεί αν η ίδια διαδικασία είχε περατωθεί εντός εύλογης προθεσμίας στερείται σημασίας λόγω του αμιγώς υποθετικού χαρακτήρα της επιχειρηματολογίας αυτής.

78 Το επιχείρημα που προβάλλει συναφώς η αναιρεσείουσα πρέπει ως εκ τούτου να απορριφθεί ως αβάσιμο.

79 Στον βαθμό που η αναιρεσείουσα ζητεί, επικουρικώς, τη μείωση του ποσού του προστίμου που της επιβλήθηκε, λαμβανομένης υπόψη της φερόμενης ως υπερβολικής διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας, επισημαίνεται, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως, ότι το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές.

80 Επομένως, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

81 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του συγκεκριμένου λόγου αναιρέσεως, με το οποίο η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο προσβολή του δικαιώματός της σε εύλογη διάρκεια της δίκης, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης παράβαση της υποχρεώσεως την οποία υπέχει από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη προς εκδίκαση των υποθέσεων που υποβάλλονται στην κρίση του εντός εύλογης προθεσμίας πρέπει να έχει ως συνέπεια την παροχή δικαιώματος ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι τέτοια αγωγή αποτελεί, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από την αναιρεσείουσα, αποτελεσματικό μέσο επανορθώσεως. Ως εκ τούτου, αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερβάσεως, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της εύλογης διάρκειας της δίκης δεν μπορεί να προβληθεί απευθείας κατ' αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά πρέπει να υποβληθεί στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 66,

της 9ης Οκτωβρίου 2014, ICF κατά Επιτροπής, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, σκέψη 57, καθώς και της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψεις 17 και 18).

82 Το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο είναι αρμόδιο δυνάμει του άρθρου 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής αποζημιώσεως, οφείλει να αποφανθεί επί της αγωγής αυτής σε δικαστικό σχηματισμό διαφορετικό εκείνου που αποφάνθηκε επί της ένδικης διαφοράς της οποίας η διάρκεια εκδικάσεως επικρίνεται (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 67, της 9ης Οκτωβρίου 2014, ICF κατά Επιτροπής, EU:C:2014:2274, σκέψη 58, καθώς και της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 19).

83 Πάντως, εφόσον είναι πρόδηλο, χωρίς να απαιτείται η εκ μέρους των διαδίκων προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων επ' αυτού, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη κατάφωρα την υποχρέωσή του να εκδικάσει την υπόθεση εντός ευλόγου χρόνου, το Δικαστήριο μπορεί να το επισημάνει (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 9ης Οκτωβρίου 2014, ICF κατά Επιτροπής, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, σκέψη 59, καθώς και της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 20).

84 Τούτο ισχύει εν προκειμένω. Η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ήτοι σχεδόν πέντε έτη και εννέα μήνες, η οποία περιλαμβάνει, ειδικότερα, διάστημα τεσσάρων ετών και δύο μηνών το οποίο παρήλθε, όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα και προκύπτει από τις σκέψεις 90 έως 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς καμία διαδικαστική πράξη, μεταξύ της περατώσεως της γραπτής διαδικασίας και της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ούτε από τη φύση ή περιπλοκότητα της υποθέσεως ούτε από το πλαίσιο στο οποίο η υπόθεση εντάσσεται.

85 Εντούτοις, από τα εκτεθέντα στη σκέψη 81 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

86 Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ως είχε κατά τον χρόνο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας

87 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών υπό κρίση διαφοράς, καθόσον καταδίκασε την PROAS στα δικαστικά έξοδα, ενώ όφειλε, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η επιχειρηματολογία αμφότερων των διαδίκων απορρίφθηκε, να τους κατανείμει τα δικαστικά έξοδα.

88 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, στην περίπτωση απορρίψεως όλων των λοιπών λόγων αναιρέσεως, ο λόγος που αφορά την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου επί των δικαστικών εξόδων πρέπει να απορρίπτεται ως απαράδεκτος κατ' εφαρμογήν του άρθρου 58, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το οποίο δεν χωρεί αναίρεση αποκλειστικά για τον καταλογισμό ή το ύψος της δικαστικής δαπάνης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, διάταξη της 13ης Ιανουαρίου 1995, Roujansky κατά Συμβουλίου, C-253/94 P, EU:C:1995:4, σκέψεις 13 και 14, και απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2014, Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 151).

89 Δεδομένου ότι οι τρεις πρώτοι λόγοι αναιρέσεως απορρίφθηκαν, ο τελευταίος λόγος σχετικά με την κατανομή των δικαστικών εξόδων, πρέπει, συνεπώς, να κριθεί απαράδεκτος.

90 Ως εκ τούτου, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

91 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

92 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, αν υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

93 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικασθεί η PROAS στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, η PROAS πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Productos Asfálticos (PROAS), SA στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)